

Магістр 2 курсу  
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

## **УТОЧНЕННЯ ПОНЯТТЯ "РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА"**

*Анотація. Розглянуто основні визначення поняття "реструктуризація підприємства". Сформовано класифікацію визначень поняття за теоретичними підходами.*

*Аннотация. Рассмотрены основные определения понятия "реструктуризация предприятия". Сформирована классификация определений понятия по теоретическим подходам.*

*Annotation. The basic definitions of a term "restructuring of the company" are considered. The definitions of the concept are classified according to the theoretical approaches.*

*Ключові слова: реструктуризація, підприємство, процесний, комплексний, інструментальний, ринковий, структурний, адаптивний та оптимізаційний підходи.*

Поступова стабілізація економіки та нарощування економічного потенціалу країни зумовлені вирішенням проблеми структурної перебудови промислових підприємств за допомогою проведення ефективної політики реструктуризації, основним завданням якої в поточному економічному становищі є сприяння у виживанні та забезпечення повноцінного функціонування суб'єктів господарювання, відновлення конкурентоспроможності та платоспроможності підприємства. Саме тому це питання набуває особливої актуальності як у теперішній час, так і в перспективі.

Питанню реструктуризації на сучасному етапі приділяють увагу такі вчені: Аістова М. Д. [1] у своїх роботах розглядає стратегії реструктуризації, Акімова Т. А. [2] вивчає методи, за допомогою яких проводиться реструктуризація, Гриньова В. М. [3] у своїх роботах приділяє увагу організації управління реструктуризацією промислових підприємств, Мазур І. І. [4] розглядає загальні питання реструктуризації, Отенко І. П. [5] вивчає організаційно-економічні

Однак у зазначених дослідженнях не представлена систематизація визначень поняття "реструктуризація підприємства" за теоретичними підходами (таблиця).

Таблиця

**Класифікація визначень поняття "реструктуризація підприємства" за теоретичними підходами**

Автор визначення	Зміст визначення
1	2
<b>Комплексний підхід</b>	
Александров Г. О. [6]	Фундаментальні комплексні зміни, в основі яких лежить трансформація структури бізнесу і способу функціонування підприємства, що охоплює практично всі аспекти його діяльності, кінцевою метою якого є подолання кризових явищ, підвищення ефективності роботи та конкурентоспроможності, збільшення прибутковості
Мазур І. І., Шапіро В. Д. [4, с. 22]	Сукупність заходів щодо комплексного визначення умов функціонування підприємства, що відповідають мінливим
<b>Процесний підхід</b>	
Бєлих Л. П., Федотова М. А. [7]	Процес, який спрямовано на створення умов для ефективного використання всіх факторів виробництва з метою фінансової стійкості та зростання конкурентоспроможності підприємства
Тутунджян А. К. [8]	Процес адаптації структур вітчизняних економічних систем мікро-, мезо- і мікрорівнів до вимог закономірностей функціонування й розвитку ринкового господарства
Гриньова В. М. [3, с. 15]	Процес комплексної перебудови функціональних сфер діяльності

	<p>підприємства щодо їх процесів, структур та технологій засобами інноваційних перетворень, які спрямовані на підвищення ефективності функціонування підприємства та його здатності адаптуватися до змін та вимог зовнішнього бізнес-середовища, підтримуючи рівновагу і стійкість структури в довгостроковому періоді</p>
[9]	<p>Складний процес, що зачіпає інтереси більшості працівників підприємства та припускає структурні зміни (причому зміни не тільки організаційної структури управління, але й виробничої структури підприємства, а також структури власності)</p>
Структурний підхід	
Алпатов А. А. [10]	<p>Комплексна перебудова діяльності підприємства, що полягає в зміні структури виробництва, активів, пасивів та системи управління з метою підвищення ефективності виробництва та конкурентоспроможності підприємства на ринках збуту</p>
Карлик О. Є., Гришпун Є. А. [11]	<p>Приведення організаційної та виробничої структури, потужностей, майна і займаних земельних ділянок відповідно до обсягу продукції, на який є платоспроможний попит, при одночасному реформуванні системи управління фінансами</p>
Ринковий підхід	
Акімова Т. А. [2, с. 56]	<p>Перебудова всіх фондів підприємства в цілях підвищення його конкурентоспроможності</p>
Сухарев О. С. [12]	<p>Сукупність заходів, що застосовуються на рівні підприємства, регіону, галузі та всієї економіки, які привели б до утворення конкурентоспроможних, зростаючих в області</p>

	зайнятості, реальних доходів та інвестицій промислових комплексів в умовах контрольованого державою та достатнього для забезпечення зазначених параметрів конкурентного пресингу – як з боку вітчизняних виробників, так і закордонних підприємств, що конкурують
Адаптивний підхід	
Т. Бень, С. Довбня [13]	Засіб адаптації діяльності промислових підприємств до ринкових умов шляхом проведення комплексу заходів, які повинні привести підприємство до підвищення ефективності використання його виробничого потенціалу

Закінчення таблиці

1	2
Отенко І. П., Москаленко Н. А. [5, с. 20]	Засіб управління процесами адаптації, що спрямовані на ефективне функціонування та розвиток підприємства
Інструментальний підхід	
Ю. Гришан [14]	Постійний інструмент управління, а не реалізація одноразової цілі
Оптимізаційний підхід	
Довбня С. Б. [15]	Засіб забезпечення оптимального функціонування підприємства в ринкових умовах, що безперервно змінюються відповідно до стратегії його розвитку

Таким чином, необхідно підкреслити, що питання реструктуризації набуло особливої актуальності у теперішній час. Враховуючи розглянуті погляди вчених, під реструктуризацією слід розуміти комплексний та безперервний процес перебудови всіх сфер діяльності підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності, подолання кризових явищ та збільшення прибутковості.

- 
- Література:** 1. Аистова М. Д. Реструктуризация предприятий. Вопросы управления: стратегии, координация структурных параметров, снижение сопротивления преобразованиям / М. Д. Аистова. – М. : Альпина Паблишер, 2002. – 287 с. 2. Акимова И. М. Реструктуризация предприятий в промышленности Украины: Направления и методы / И. М. Акимова. – Х. : АО "Бизнес-Информ", 1999. – 284 с. 3. Гриньова В. М. Процесс підготовки реструктуризації підприємств машинобудування: організація управління : монографія / В. М. Гриньова, М. В. Новікова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 240 с. 4. Мазур И. И. Реструктуризация предприятий и компаний : учебн. пособ. для вузов / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро. – М. : ЗАО "Изд-во "Экономика", 2001. – 456 с. 5. Отенко И. П. Организационно-экономические механизмы реструктуризации предприятия : научн. изд. / И. П. Отенко, Н. А. Москаленко. – Х. : ХНЭУ, 2005. – 215 с. 6. Антикризисное управление: теория, практика, инфраструктура : учебно-практ. пособ. / отв. ред. Г. А. Александров. – М. : Изд-во БЕК, 2002. – 544 с. 7. Белых Л. П. Реструктуризация предприятия : учебн. пособ. для вузов / Л. П. Белых, М. А. Федотова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 399 с. 8. Тутунджян А. К. Реструктуризация предприятий в условиях перехода к рыночной экономике: проблемы теории и практики / А. К. Тутунджян. – М. : ЗАО "Изд-во "Экономика", 2000. – 262 с. 9. Реструктуризация [Электронный ресурс] // сайт "Юридическое обслуживание". – Режим доступа : <http://www.business-lawyers.ru>. 10. Алпатов А. А. Управление реструктуризацией предприятий / А. А. Алпатов. – М. : Высшая школа приватизации и предпринимательства, 2000. – 268 с. 11. Карлик А. Реструктуризация в стратегии развития промышленных предприятий / А. Карлик, Е. Гришпун // Проблемы теории и практики управления. – 2000. – С. 87–91. 12. Сухарев О. С. Экономическая методология и политика реструктуризации промышленности: Механизмы реализации инвестиционных программ / О. С. Сухарев. – М. : Изд-во Академии наук о Земле, 2000. – 179 с. 13. Бень Т. Проблемы и предпосылки эффективной реструктуризации предприятий / Т. Бень, С. Довбня // Экономика Украины. – 2000. – № 8. – С. 37–42. 14. Гришан Ю. Направления совершенствования внутрихозяйственного управления на предприятиях / Ю. Гришан // Экономика Украины. – 2001. – № 1. – С. 9–15. 15. Довбня С. Б. Методические основы и направления реструктуризации предприятий в промышленности : монография / С. Б. Довбня. – Днепропетровск : Наука и образование, 2002. – 312 с.